

Productief kruidenrijk grasland: goed voor bodem en bottom line

27 SEPTEMBER 2021

Al dertig jaar promoot de Nederlander Ado Bloemendal (58) productief kruidenrijk grasland als basis voor een veehouderijsysteem met lage kosten. Met de nieuwe pre-ecoregelingen ziet hij ook de interesse uit Vlaanderen scherp toenemen.

Lees meer over: [klimaat](#) [Boeren water diversificatie](#) [rundveehouderij](#)

“Nou, jullie boffen hoor met jullie gulle overheid. De Nederlandse boeren zijn jaloers op zo'n regeling”, steekt hij van wal tegen een twintigtal Vlaamse veehouders. In zijn kantoor in Mariëenberg toont een groot *dashboard* waar de bezoekers van de PureGraze-website, want zo heet zijn bedrijf, vandaan komen: sinds de aankondiging van de nieuwe ecoregelingen ziet hij de interesse uit Vlaanderen exponentieel stijgen.

Zonne-business

De oude polvormende grassen zoals veldbeemd en de diep wortelende klavers en kruiden zijn vandaag hip en ‘*climate proof*’, maar voor Bloemendal waren ze dertig jaar geleden al een bittere noodzaak: “Ik kom zelf niet uit de landbouw, maar ik wou boeren. Dat kon naar mijn gevoel niet in Nederland, en dus kocht ik een bedrijf in Denemarken, in Jutland. Niet alleen duurde het groeiseizoen er maar vijf maand, het was er ook nog eens gortdroog, dus mijn Engels raai ging volledig plat. Ik had een voorbeeldbedrijf, zei mijn krachtvoerleverancier, maar bij mijn eerste melkafrekening wist ik waarom: de factuur van het krachtvoer was de helft zo groot als die van het melkgeld. Toen wist ik direct: dit kan niet blijven duren.”

Meer nog dan kruidenmengsels verkoopt de Nederlander een economische paradigmashift: “Van oudsher zit jij als melkboer in de zonne-energiebusiness. Via fotosynthese zoveel mogelijk energie van de zon omzetten in groenvoer, en dat gaan oogsten met koeien die het omzetten in geld op de bankrekening. Alles wat de mens tussen de koe en het gras bedacht heeft, gaan wij weer weghalen. Het is in de productie van zoveel mogelijk ruwvoer dat jouw toegevoegde waarde als ondernemer zit.”

Bloemendal is een eclectische denker. Hij spreekt even gemakkelijk over de esoterische boeken die hem de medicinale werking van kruiden hebben bijgebracht als over de business-principes van Warren Buffett of Henry Ford. De naam van zijn kruidenmengsels – saladebuffetten – is dan weer geïnspireerd op de regeneratieve landbouwpionier Joël Salatin, maar zijn agronomische inzichten zijn bijengesprokkeld over heel de wereld.

Kaasschaaf

Het klinkt raar voor een Nederlander, maar in het kaasschaafmodel gelooft Bloemendal niet: “Op kosten besparen werkt eigenlijk niet. Als je minder kunstmest strooit, maar de prijs gaat omhoog, dan heb je niets bespaard. Kosten elimineren is het enige wat werkt. Door klavers in het kruidenrijk grasland hoef je geen kunstmest meer te gebruiken. Onze kost van mineralen schraptten we door kruiden in te zaaien.”

De theorie van Bloemendal blijkt te kloppen. In het rekenvoorbeeld gaat hij uit van 500 kg kunstmest per hectare aan 170 euro per ton, dus een besparing van 85 euro per hectare. Met een prijs van 350 euro per ton is die besparing ondertussen in één klap verdubbeld. Het ruilen van kunstmest voor klavers is natuurlijk de praktijk in de bio-productie, maar toch zijn het hier vooral gangbare boeren die zitten te luisteren.

Ook de gastheer, Hans Dereepere uit Knesselare, melkt gangbaar, al gaat hij wel graag tegen de conventie in. Zo molk hij vroeger meer dan honderd koeien, maar hij schaalde terug naar 60. “We hadden er de grond niet voor en moesten meer voer inkopen: als je het uitrekent, verdienen je er eigenlijk niet zoveel aan. Waarom jezelf dan meer werk geven?” Dereepere werkt al zeven jaar met de mengels van PureGraze en ook filosofisch zit hij op dezelfde golflengte over hoe een rendabel bedrijf er uit ziet. In plaats van de kaasschaaf hanteert Bloemendal een leuze die nog krentiger is: de makkelijkst verdiende euro is de euro die je niet uitgeeft. “Het is de marge op de melk die jouw inkomen bepaalt en die krijg je omhoog door lagere kosten”, prent hij de toehoorders in.

En die lagere kosten vertalen zich in alles. Als Dereepere een vraag krijgt over het ras van een prachtig roodwit vaarsje, grijnst hij: “Gekruist met Zweeds roodbont, een dierenarts is onbetaalbaar in Zweden, dus dat is de goeie genetica.” Hij vertelt dat hij dit jaar ook gestopt is met ontwormen. De dieren eten het kruidenrijk grasland hoger af, waardoor de wormdruk lager wordt. “Een derde afgrazen, een derde vertrappelen, een derde laten staan”, dat is de vuistregel die Bloemendal hanteert voor zijn mengels, “Wat de koeien vertrappelen is niet verloren, maar dat geven ze terug aan de bodem... Dat is de herstart van je groei.”

Bodemzorg

Zorgen voor de bodem, het blijkt – naast letten op de kleintjes – de rode draad doorheen het verhaal van Bloemendal. Als boer kan je het weer niet controleren, maar je bodem kan je wel weerbaar maken. “De penwortels van de kruiden en klavers gaan veel dieper water halen dan de oppervlakkige wortels van Engels raaigras. Ze woelen door de bodemverdichting en maken de bodem poreuzer waardoor er ook bij veel regenval meer waterbergend vermogen is. In de ‘mainstream’ landbouw zijn we de bodem te veel als een medium voor NPK gaan zien. Iedereen is specialist en weet wat er gebeurt als je op dit of dat knopje duwt. Maar de bodem vraagt systeemdenken; dat hadden we vroeger maar we zijn het verleerd.”

“Dat gras dat de koe vertrappt, dat gaat vocht vasthouden, de bodem beschermen tegen directe zon, onkruid onderdrukken en een mini-regenwoud zijn voor het bodemvoedselweb. Uw bodem altijd bedekken en beschermen is een eerste regel van het goed bodembeheer. Biodiversiteit en polyculturen is een tweede: polyculturen zijn productiever dan monocultuur dankzij iets wat we het Darwin-effect noemen. Verschillende soorten stimuleren elkaar en gaan ook anders groeien. Kropaar in monocultuur is iets waar koeien hun neus voor ophalen, maar in een polycultuur komen ze breder open en vinden de koeien het lekker. In een saladebuffet zitten 18 verschillende grassen, klavers en kruiden en ze zitten er allemaal in om een reden.”

“We willen zoveel mogelijk met de natuur meewerken”, legt Bloemendal uit, “maar in de natuur zijn planten en andere organismen natuurlijk gericht op voortplanting en niet op maximale productie. Daarom werken we wel met cultivars die moeten ingezaaid en regelmatig doorgezaaid worden of de klavers verdwijnen.” De [proeven over de opbrengsten](#) van INAGRO zijn alvast veelbelovend, ook in drogere omstandigheden en zonder bemesting. Het lukt perfect om de saladebuffetten in te zaaien na zware teelten, zegt Bloemendal: “Bloembollen bijvoorbeeld, of in jullie geval misschien aardappelen.”

Oppervlakkige bodembewerking is voldoende, maar doorzaaien in permanent grasland lukt niet. Daarvoor zijn zodevormers te ondoordringbaar. Het lukt perfect om tot vier snedes te maaien, maar wie de *full monty* PureGraze-ervaring wil, doet het natuurlijk met beweiding. Dat is gemakkelijker geworden omdat de kruidenrijke graslanden anders dan grasklaver geen begrazingsbeperkingen hebben. Bloemendal: “Het oogsten van een gewas is altijd de duurste bewerking, en als melkveehouder heb jij werknemers die dat perfect zelf voor jou willen doen en tegelijk nog hun mest wegbrengen ook. De natuur werkt als een spiegel: wat boven de grond wordt afgevreten, herstelt zich onder de grond, de plant gaat een stukje van zijn energie uit zijn wortels halen voor nieuw bladgroen en dat blad zal dan op zijn beurt de wortels doen groeien. Daardoor moet je dit systeem met stripgrazen toepassen, een draad voor en achter de koeien zodat ze niet snoepen van de hergroei en de plant echt kan herstellen.”

“ Het oogsten van een gewas is altijd de duurste bewerking, en als melkveehouder heb jij werknemers die dat perfect zelf voor jou willen doen en tegelijk nog hun mest wegbrengen ook.

Ado Bloemendal - PureGraze

Sfeer is niet goed

Na een wandeling door een paar percelen van gastboer Hans Dereepere lijken een aantal landbouwers alvast overtuigd. Hun interesse was gewekt door de combinatie van de nieuwe ecoregeling en concrete problemen zoals de droogte, moeilijk toegankelijke, lagergelegen percelen of problemen met de mestbank bij te grote afhankelijkheid van maïs. Voor de inzaai van productief kruidenrijk grasland kunnen ze een maximaal subsidiebedrag van 350 euro/ha ontvangen. In totaal voorziet de Vlaamse regering een budget van een kleine 6 miljoen euro voor de ecoregelingen.

Het in te zaaien mengsel moet bestaan uit minstens twee soorten gras aangevuld met in totaal vijf soorten vlinderbloemigen en kruiden, waarvan minstens één vlinderbloemige en minstens twee kruiden, zoals bijvoorbeeld chicorei en smalle weegbree. De vereiste samenstelling van het mengsel en de lijst van grassen, kruiden en vlinderbloemigen die hiervoor in aanmerking komen, staan in de [informatiefiche](#).

Het mengsel moet ingezaaid worden op percelen bouwland van minstens 30 are. De inzaai kan gebeuren vanaf het najaar 2021 en de teelt moet aangehouden worden tot minstens 31 december 2022. Het doorzaaien van kruiden/vlinderbloemigen in een bestaand grasland komt niet in aanmerking.

We vragen Bloemendal tenslotte of hij goeie zaken doet nu er in Nederland zoveel te doen is over stikstof, klimaat en de andere landbouw. “Nou, de sfeer is niet goed hoor in Nederland. Landbouwers die naar ons komen zijn bezig met hun bedrijfsvoering, zoals Hans. Als je mensen te veel redenen geeft om boos te zijn, dan durven ze dat al eens vergeten.”

Bron: Eigen berichtgeving

VILT vzw

Koning Albert II Laan 35
1000 Brussel
Belgium

Contact

T •
M • info@vilt.be

Volg ons op:

[screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/](https://www.facebook.com/vilt.nieuws/)

[screenreader.visit us on our twitter page: https://twitter.com/vilt_nieuws](https://twitter.com/vilt_nieuws)

[screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/](https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/)